

dr. Andrej Fištravec

**OCENA POTENCIALOV ZA
MREŽENJE MLADINSKIH ORGANIZACIJ
ZA IZVEDBO PROJEKTOV, KI JIH BODO IZVAJALE MREŽE
V OKVIRU ESS PROJEKTA
»RAZVIJANJE SOCIALNIH, DRŽAVLJANSKIH IN KULTURNIH
KOMPETENC 2009-2012«**

I. Naročnik

Urad Republike Slovenije za mladino (URSM). Pogodba št. 3313-09-405008.

II. Namen

1. Oblikovati pogled na polje mladinskega dela na osnovi kriterijev, ki lahko pomagajo posameznim mladinskim organizacijam (v nadaljevanju MO) in drugim organizacijam, pravnim osebam javnega ali zasebnega prava, ki so povezane z vsebino razpisanega projekta (npr. srednje šole, fakultete, nevladne organizacije brez statusa MO), da se mrežijo z upoštevanjem opisanih značilnosti polja mladinskega dela ter z mislijo na njegov razvoj v Sloveniji.
2. Narediti oceno možnosti mreženja subjektov s statusom mladinskih organizacij v Sloveniji in poskusno evidentirati tiste MO, ki bi lahko bile nosilne članice¹ posamezne mreže.

¹ Nosilne članice mreže so tiste MO v posamezni mreži, ki imajo najmočnejše organizacijske potenciale in so tudi potencialne koordinatorice posamezne mreže.

III. Metodologija

Kot MO obravnavam vse tiste organizacije, ki so prejele status »organizacije na področju mladinskega dela« na osnovi »Javnega poziva za sofinanciranje organizacij na področju mladinskega dela v letu 2009« (v nadaljevanju »Javni poziv«) ter Mladinski svet Slovenije, kateremu ni potrebno pridobivati statusa MO in je njegov status urejen s posebnim zakonom.

Za vrednotenje oziroma identificiranje potencialov mreženja predlagam uporabo kriterijev objektivnega in subjektivnega tipa.

Osnovno identificiranje potencialov mreženja predstavlja upoštevanje indikatorjev organizacijske sposobnosti, ki imajo značaj objektivnih podatkov (*t.i. »prvi korak«*); v nadaljevanju tudi posebej prikažemo uporabo tega kriterija pri prepoznavanju organizacijskih potencialov za mreženje MO.

Pri celostnem vrednotenju potencialov in oblikovanju posameznih mrež v skladu z razpisnimi pogoji predlagam upoštevanje premislekov o programskih usmeritvah posamezne MO ali drugega potencialnega programskega partnerja v mreži (*t.i. »drugi korak«*) in z upoštevanjem nekaterih premislekov o delovanju celotnega sistema mladinskega dela v Sloveniji (*t.i. »prečni korak«*).

1. Prvi korak (oblikovanje indikatorjev organizacijska sposobnosti)

Za potrebe uspešnega delovanja razpisanih mrež je potrebno, da ima določeno število MO dovolj razvito lastno organizacijsko-poslovno kulturo, ki garantira uspešno izpeljavo programskega in organizacijsko-poslovnega delovanja v okviru zastavljenih mrež.

Prepoznavanje nosilnih MO evidentiram z zapisom glede na spodaj navedene indikatorje, ki imajo značaj objektivnih podatkov, pridobljenih iz dokumentacije Javnega poziva, in jih v nadaljevanju zapišem v tabeli:

- a. število zaposlenih v letu 2008,
- b. finančni tok v MO za leto 2008,
- c. število doseženih točk glede na kriterije Javnega poziva.

2. Drugi korak (indikatorji programskega potenciala)

Pri prepoznavanju nosilnih MO in drugih organizacij, ki bi lahko bile članice posamezne mreže, je priporočljivo upoštevati tudi programske usmeritve posamezne organizacije. Pri tem je smiselno biti pozoren na naslednje elemente:

- a. programske usmeritve organizacije,
- b. letni program organizacije,
- c. programe mednarodnega sodelovanja konkretne organizacije.

3. Prečni korak (sistemski kriteriji)

Ob upoštevanju indikatorjev organizacijske in programske sposobnosti je smiselno upoštevati tudi spodaj navedene »sistemske kriterije«, s katerimi ohranjamo in vzpodbujamo delovanje MO z vidika delovanja celotnega polja mladinskega dela. Tako da:

- a. mreženje podpira ohranjanje obstoječih potencialov najmočnejših MO, krepitev manj močnih MO z zadostnimi organizacijskimi in programskimi potenciali ter vzpodbuja delovanje šibkih MO in drugih organizacij, pomembnih za razvoj polja mladinskega dela;
- b. mreža regionalno pokriva večji del Slovenije in vzpodbuja razpršitev dosežkov in razvoj mladinskega dela po pretežnem delu Slovenije;
- c. se optimizirajo potencialni programski rezultati mreženja tudi s smiselno stopnjo centraliziranosti oziroma decentraliziranosti resursov mreže, pridobljenih s tem razpisom.

Pri izdelavi analize bom uporabljal metodi analize virov in individualnih intervjujev.

IV. Nekateri vidiki delovanja mladinskih organizacij

Polje mladinskega dela je del širšega polja nevladnega sektorja (z okoli 21.000 registriranimi subjekti) v Sloveniji, čeprav ima del MO (praviloma mladinskih centrov) tudi javne ustanovitelje (praviloma lokalne skupnosti). Hrbtenico mladinskega dela, ki

ga sofinancira URSM predstavlja 57 mladinskih centrov in 67 nevladnih organizacij, ki so tudi uporabniki večine denarja, ki ga URSM (lahko) namenja za sofinanciranje delovanja MO, kar tudi kaže spodnja tabela.²

Tabela 1: Struktura prihodkov mladinski centrov (MC) in nevladnih organizacij (NVO), sofinanciranih s strani URSM v letu 2008, ter razmerje med viri (izhodišče sofinanciranje URSM)

	Viri financiranja						
	URSM (v €)	Druga javna sredstva (v €)	Sponz./ donacije (v €)	Lastni viri (v €)	Drugo* (v €)	Skupaj (v €)	
MC	531.313	3.836.672 (obč. sr. 3.317.467)	309.539	841.139	626.099	6.222.007	
	1 :	7,36 : (6,24)	0,58 :	1,58 :	1,18 :	11,71	Razmerje MC
NVO	470.700	1.481.800	866.176	945.682	605.456	4.674.300	
	1 :	3,15 :	1,84 :	2,00 :	1,28 :	9,93	Razmerje NVO
Skupaj MC+ NVO	1.002.013	5.318.472	1.175.715	1.786.821	1.231.555	10.896.307	
	1 :	5,30 :	1,17 :	1,78 :	1,23 :	10,87	Razmerje MC+NVO

*Večji del denarja predstavlja denar iz evropskih virov (pretežno Movit NA Mladina)

Na ravni povprečne strukture prihodkov MC in NVO je denarni delež, ki ga namenja URSM za delovanje le-teh, praktično najmanjši. Prav tako je opazna in pomembna razlika v strukturi prihodkov financiranje dejavnosti iz »drugih javnih sredstev«, pri čemer je potrebno povedati, da velik del le-teh (okoli 80 %) predstavljajo občinski viri (pri MC) ter (obratno) ministrstva (pri NVO).

Glede na nizki delež denarja, ki ga URSM prispeva za delovanje poglavitnih MO, ki jih sofinancira, je še posebej vidna utemeljenost in nujnost aktiviranja dodatnih denarnih virov, s katerimi bi URSM lahko ustrezno podpirala dejavnost »svojega« mladinskega polja. Razpis ESS je že lahko eden od takšnih virov.

² Ob tem se je potrebno zavedati, da organizacije, ki so pridobile status MO, ne pokrivajo celotnega polja mladinskega dela v Sloveniji. Tako je bilo na primer v skupnostni program »Mladina 2000-2006« v sedmih letih trajanja vključenih 279 mladinskih organizacij in drugih subjektov, ki so uspeli s svojo kandidaturo projektov v okviru programa. V celoti pa je kandidiralo (a ne prejelo sredstva) za projekte 359 različnih mladinskih organizacij in drugih subjektov.

Na letni ravni 2009 je v okviru URSM namenjeno za sofinanciranje delovanja organizacij s statusom MO okoli 1,8 milijona €. Pri tem je potrebno upoštevati še pomembnih dodatnih približno 6 milijonov € evropskih sredstev preko programa »Mladina 2000-2006« (z začetnimi 236.000 € in dobrimi 2 milijonoma € v zadnjem letu).

Dodatni 1 milijon € na letni ravni iz ESS razpisa predstavlja velik programski izziv in podporo razvoju programov mladinskega dela v Sloveniji, v kolikor bo polje sposobno racionalnega in partnerskega dialoga pri kreiranju mrež za posamezne razpisane projektne programske sklope. V nasprotnem primeru, v primeru, ko bi bil ta razpis med MO prepoznan v pretežni meri kot zgolj mehanizem pridobivanja dodatnih sredstev za delovanje lastnih organizacij in obstoječih programov, se lahko projekt spremenil v razvojno »coklo« celotnega mladinskega polja v Sloveniji.

V. Polje mladinskih organizacij

Za leto 2009 je status mladinske organizacije pridobilo 168 organizacij:

- a. 57 mladinskih centrov,
- b. 13 nacionalnih mladinskih organizacij,
- c. 83 nevladnih organizacij in
- d. 15 mladinskih svetov lokalnih skupnosti.

Ob teh organizacijah je še potrebno upoštevati Mladinski svet Slovenije (MSS), ki ni dolžan posebej pridobivati statusa mladinske organizacije.

VI. Izstopajoče MO glede na indikatorje organizacijskega potenciala

Za vodenje in vzdrževanje dinamike dela v posamezni mreži je potrebno zagotoviti določeno raven notranje poslovno organizacijske kulture MO. Zato menim, da je potrebno, da mora posamezna MO smiselno izpolnjevati vsaj dva od treh kriterijev t.i. organizacijskega potenciala, če želi, da se prepozna kot nosilna organizacija v posamezni mreži oziroma v procesu mreženja (to je nastajanja posameznih mrež). Z uveljavljanje izpolnjevanja vsaj dveh kriterij od treh

zagotovimo še zadostno organizacijsko-poslovno referenčnost posamezne MO ter istočasno (še) zagotovimo ohranjanja specifičnosti posameznih MO.

A. Mladinski centri

Konkretni kriteriji, po katerih izpeljem evidentiranje nosilnih MO so naslednji:

- vsaj dva zaposlena,
- vsaj 109.000 € denarnega toka v letu 2008 (kar predstavlja 60% od povprečja skupnega denarnega toka v vseh MC v tem letu),
- vsaj 204 točke v ocenjevanju Javnega poziva 2009 (kar predstavlja 60% od maksimalnega števila vseh možnih točk).

Kriteriji so ciljni in predstavljajo pragove, okoli katerih se grupirajo posamezne evidentirane MO.

Tabela 2: Evidentirani nosilni MC glede na izpolnjevanje indikatorjev organizacijskega potenciala

Zap. št. *	MC, kraj	Število zaposlenih**	Denarni tok(€)	Št.točk
1.	ŠKUC Lj.	3x1, 12x3	102.000	256
6.	MC Nova Gorica	4x1, 2xJD	225.000	241
7.	Celjski MC	5x1, 2xJD, 3x3	219.000	313
10.	Cezam Ruše	5x1, 12xJD	375.000	210
14.	CID, Ptuj	4x1, 1x2, 3xJD	227.000	236
15.	MIKK, M. Sobota	3x1	191.000	207
19.	MKC, Maribor	6x1, 4x3	328.000	215
20.	MC, Brežice	2x1, 5x3, 1xJD	210.000	317
21.	Lokalpatriot, N.Mesto	6x1, 1x2, 1x3	192.000	268
24.	ZPM, Maribor	5x1, 8xJD, 7x3	105.000	228
25.	MC Krško	4x1, 4x2	181.000	257
28.	MC Drav. Doline, Slov. Konjice	7x1, 20x3	313.000	307
30.	MC Trbovlje	3x1, 1xJD	178.000	252
31.	Zavod O, Šk. Loka	1x1, 9x3	196.000	199
37.	MC Kotlovica, Kamnik	3x1	99.000	201
39.	MC Kibla, Maribor	5x1, 1x3, 3x samost. K. del.	190.000	195
47.	KUD F. Prešeren,			

	<i>Ljubljana</i>	<i>2x1, 12x3</i>	<i>251.000***</i>	<i>198</i>
51.	<i>MC Jesenice</i>	<i>3x1, 1xJD, 1x3</i>	<i>148.000</i>	<i>216</i>
52.	<i>MC Velenje</i>	<i>6x1, 2x2, 2xJ</i>	<i>201.000</i>	<i>245</i>
55.	<i>Pekarna, Maribor</i>	<i>2x1, 2x2, 2xJD, 10x3</i>	<i>183.000</i>	<i>302</i>
56.	<i>ŠMOCL, Laško</i>	<i>2x1, 2xJD</i>	<i>105.000</i>	<i>198</i>

* Zaporedna številka glede na številko vloge v okviru Javnega poziva.

** Legenda:

1 – redno zaposlen(-a) za polni čas

2 – redno zaposlen(-a) za krajši čas

3 – delo po pogodbi

5 – prostovoljno delo

JD – javna dela

*** Tretjina letnega denarnega toka celotnega KUDa.

B. Nevladne organizacije

Konkretni kriteriji, po katerih izpeljem evidentiranje nosilnih MO so naslednji:

- vsaj dva zaposlena,
- vsaj 90.000 € denarnega toka v letu 2008 (kar predstavlja 60% od povprečja skupnega denarnega toka v vseh NVO v tem letu),
- vsaj 120 točk v ocenjevanju Javnega poziva 2009 (kar predstavlja 60% od maksimalnega števila vseh možnih točk).

Kriteriji so ciljni in predstavljajo pragove, okoli katerih se grupirajo posamezne evidentirane NVO.

Tabela 3: Evidentirane nosilnih NVO glede na izpolnjevanje indikatorjev organizacijskega potenciala

<i>Zap. št. * NVO, kraj**</i>	<i>Število zaposlenih***</i>	<i>Denarni tok(€)</i>	<i>Št.točk</i>
3. SEZAM	2x1, 2x2	35.500	121
4. Kralji Ulice	5x1, 1xJD, 5x3	86.000	113
15. Ti Povej	1x1, 1x2, 7x3	54.000	123
18. Za in proti	1x1, 14x3	86.000	127
22. KUD Pozitiv	23x3+5	137.000	123
23. Stigma	4x1, 2x3	166.000	122

24.	CNVOS-Center za inform.	2x1, 6x3+5	46.000	103
26.	Salesianum	3x1, 2x2, 2x3	187.000	99
28.	C. za pomoč mladim	5x1	109.000	160
29.	Slov. filantropija	6x2, 4x3	148.000	184
30.	Regio, Brežice	5x1, 2xJD	150.000	105
32.	Movit, Euro <26	3x1, 1x2, 23x3	143.000	181
33.	PIP, Maribor	6x1, 4x3	116.000	126
40.	Mreža Mama	8x3, 7x5+3	141.000	195
42.	Socialna akademija	2x1, 4x3	33.000	133
51.	MISSS	2x1, 1x2, 1xJD, 7x3	77.000	190
52.	Voluntariat	2x1, 3x3, 3x3+5	71.000	136
54.	Drog Art	3x1, 1x2, 11x3	100.000	104
58.	Humanitas	1x1, 1x2, 10x3+5	182.000	108
60.	Legebitra	2x1, 1x3	65.000	114
65.	Evr. kulturni in tehn. c., Mb	3x1, 1x2, 2x3	61.000	113
66.	D. zav. mehkega prist., Krško	3x2, 1xJD, 1x3, 19x3+5	119.000	101

* Zaporedna številka glede na številko vloge v okviru Javnega poziva.

** Posebej navajamo samo kraje izven Ljubljane.

*** Legenda:

- 1 – redno zaposlen(-a) za polni čas
- 2 – redno zaposlen(-a) za krajši čas
- 3 – delo po pogodbi
- 5 – prostovoljno delo
- JD – javna dela

C. Nacionalne mladinske organizacije

Konkretni kriteriji, po katerih izpeljem evidentiranje nosilnih MO so naslednji:

- vsaj 25.000 € stroškov dela v letu 2009,
- vsaj 84.000 € denarnega toka v letu 2009 (kar predstavlja povprečen denarni tok vseh NVO),
- vsaj 102 točk v ocenjevanju Javnega poziva 2009 (kar predstavlja 60% od maksimalnega števila vseh možnih točk).

Kriteriji so ciljni in predstavljajo pragove, okoli katerih se grupirajo posamezne evidentirane NMO.

Tabela 4: Evidentirani nosilnih NMO glede na izpolnjevanje indikatorjev organizacijskega potenciala

<i>Zap. št. * NMO, kraj**</i>	<i>Stroški dela***</i>	<i>Denarni tok(€)</i>	<i>Št.točk</i>
2. Z.slov. kat. skavtinj in skavtov	42.000	229.000	162
3. Z. tabornikov Slovenije	102.000	200.000	161
5. Skupnost katoliške mladine	40.000	103.000	133
6. Mlada Slovenija – podml. NSi	40.000	103.000	125
7. Zveza štud. klubov Slovenije	71.000	205.000	90
9. Mladi forum SD	10.000	89.000	121
12. Mladinski ceh	34.000	89.000	144
13. Slov. demokratska mladina	38.000	99.000	98

** Zaporedna številka glede na številko vloge v okviru Javnega poziva.*

*** Posebej navajamo samo kraje izven Ljubljane.*

**** Po metodologiji razpisa stroški dela niso bili izraženi v številu in obliki delovnih razmerij, kakor pri MC in NVO.*

VI. Mreženje MO

Od 168 MO sem glede na izpolnjevanje kriterijev organizacijskega potenciala evidentiral 53 MO, ki bi lahko predstavljale nosilne člane posameznih (sedmih) projektnih mrež. Med njimi je skoraj 90 % MC in NVO, kar je razumljiv odraz trenutne razvitosti polja mladinskega dela v Sloveniji.³

Posebej izpostavljam potencial MC, ki so praktično enakomerno porazdeljeni po celotni Sloveniji v primerjavi z NVO, ki so z izjemo štirih MO vse skoncentrirane v Ljubljani. Prav tako je organizacijski potencial MC povprečno višji glede na organizacijski potencial NVO. Kar skupaj lahko kaže na pomembno vlogo MC, ki bi jih lahko odigrali pri mreženju v okviru ESS razpisa.

Ne glede na to, da v ocenjevalnih kriterijih ESS razpisa ni predvideno posebno točkovanje mrež

³ Posebej ni prikazana tabela mladinskih svetov lokalnih skupnosti, ki so prejeli status MO, zaradi njihove praviloma nizke ravni organizacijske kulture v primerjavi glede na indikatorje organizacijskih potencialov drugih MC, NVO in NMO.

- glede na njen kar se da vseslovenski značaj z izborom MO in drugih organizacij iz kar se da širokega kroga slovenskih regij in
- glede na kar se da heterogeno zastopanost različnih MO,

menim, da bi bilo dobro, potrebno in primerno, da bi pri mreženju nosilne MO mislile tudi na ta vidik mreženja zaradi posrednih učinkov za razvoj celotnega polja mladinskega dela v Sloveniji.

Glede na število razpisanih mrež in glede na pravila razpisa,

- da je lahko prijaviteljica projektne mreže samo MO,
- da lahko ena MO sodeluje kot članica v treh različnih mrežah istočasno in
- da mora posamezna mreža povezovati vsaj 10 MO,

ocenjujem, da znotraj polja mladinskega dela obstaja dovolj potencialov tako za mreženje nosilnih članov mrež kot za izbor tistih MO, ki bodo programsko in organizacijsko koordinirale delo posamezne mreže in bodo tudi projektne vodje in prijaviteljice posamezne mreže.

Menim, da je kvaliteta mreženja v veliki meri odvisna od pripravljenosti obravnavanih MO, da izkoristijo dano priložnost razpisa za nadgradnjo svojih programskih prizadevanj s pomočjo sinergijskega delovanja v okviru celotnega polja mladinskega dela v Sloveniji s smiselnim povezovanjem s partnerji izven le-tega ob upoštevanju njihovih organizacijskih, programskih in sistemskih potencialov.

VII. VIRI

- Razpisna dokumentacija »Javnega poziva za sofinanciranje organizacij na področju mladinskega dela v letu 2009«, URSM.
- Zaključna evalvacija skupnostnega programa »Mladina 2000-2006«, URSM, 2007.
- Javni razpis za izbor projektov s področja socialnih, državljskih in kulturnih kompetenc za obdobje 2009-2012, MŠŠ, 30. april 2009.

- Pogovori z J. Gornikom, M. Cepinom, U. Skrinjarjem, P. Čular, S. Đurovim, P. Brvarjem, M. Guček, A. Novakom, D. Delakordo, K.I. Shakerjem, A. Blazinšek.

V Mariboru, 5. 5. 2009